

על חזון לאומי
הרב מואיז נבון

במדבר פרק ז (א) ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן וימשח אתו ויקדש אתו ואת כל כליו ואת המזבח ואת כל כליו וימשחם ויקדש אתם: ... (י) ויקריבו הנשיאים את חנכת המזבח ביום המשח אתו ויקריבו הנשיאים את קרבנם לפני המזבח: (יא) ויאמר יקוק אל משה נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום ויקריבו את קרבנם לחנכת המזבח: ס

(יב) ויהי המקריב ביום הראשון את קרבנו **נחשון** בן עמינדב למטה יהודה:
(יג) וקרבנו קצרת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:
(יד) כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:
(טו) פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה:
(טז) שעיר עזים אחד לחטאת:
(יז) ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן נחשון בן עמינדב: פ

<חוזר על עצמו 12 פעמים!!>

(פד) זאת חנכת המזבח ביום המשח אתו מאת נשיאי ישראל קצרת כסף שתיים עשרה מזרקי כסף שנים עשר כפות זהב שתיים עשרה: (פה) שלשים ומאה הקערה האחת כסף ושבעים המזרק האחד כל כסף הכלים אלפים וארבע מאות בשקל הקדש: (פו) כפות זהב שתיים עשרה מלאת קטרת עשרה עשרה הכף בשקל הקדש כל זהב הכפות עשרים ומאה: (פז) כל הבקר לעלה שנים עשר פרים אילם שנים עשר כבשים בני שנה שנים עשר ומנחתם ושעירי עזים שנים עשר לחטאת: (פח) וכל בקר זבח השלמים עשרים וארבעה פרים אילם ששים עתודים ששים כבשים בני שנה ששים זאת חנכת המזבח אחרי המשח אתו: (פט) וגבא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת אשר על ארן העדת מבין שני הכרבים וידבר אליו: פ

רש"י במדבר פרק ז (יב) ביום הראשון - אותו היום נטל עשר עטרות, ראשון למעשה בראשית, ראשון לנשיאים וכו', כדאיתא בסדר עולם [מיוחס לר' יוסי בן חלפתא]:

תלמוד בבלי מסכת שבת דף פז עמוד ב

אמר ליה רב חביבי מחוזנאה לרב אשי: תא שמע, + שמות מ+ ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן תנא: אותו יום נטל עשר עטרות; ראשון למעשה בראשית, ראשון לנשיאים, ראשון לכהונה, ראשון לעבודה, ראשון לירידת האש, ראשון לאכילת קדשים, ראשון לשכון שכינה, ראשון לברך את ישראל, ראשון לאיסור הבמות, ראשון לחדשים.

רש"י מסכת שבת דף פז עמוד ב

עשר עטרות - ראשון לעשרה דברים.
ראשון לבריאת עולם - שאחד בשבת היה.
ראשון לנשיאים - להקרבת נשיאים לחנוכת הבית.
ראשון לכהונה - אותו היום שמיני למילואים, ועבודה באהרן ובניו, ועד עכשיו היה בבכורות.
ראשון לעבודה - לסדר עבודת ציבור תמידין, ושאר קרבנות של תרומת הלשכה.
לירידת אש - ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח וגוי' (ויקרא ט).
לאכילת קדשים - במחיצה, ועד עכשיו היו נאכלים בכל מקום.
לשכון - בישראל, שכינה שרתה שם, כדכתיב ושכנתי בתוכם, מכלל דעד השתא לא שרתה.
לברך - ברכת כהנים, כדכתיב וישא אהרן את ידיו וגוי'.
לאיסור הבמות - מעכשיו נאסרו, שהוא ראוי לפתח אהל מועד, כדכתיב ואל פתח אהל מועד לא הביאו.

רמב"ן במדבר פרק ז פסוק ב

והנכון בטעם הכתוב, כי הקדוש ברוך הוא חולק כבוד ליריאיו וכמו שאמר כי מכבדי אכבד (ש"א ב ל), והנה הנשיאים כולם ביום אחד הביאו הקרבן הזה שהסכימו עליו יחד, ואי אפשר שלא יהא אחד קודם לחבירו וכבד את הנקדמים בדגלים בהקדמת ימים, אבל רצה להזכירם בשמם ובפרט קרבניהם ולהזכיר יומו של כל אחד, ...
ועוד בזה טעם אחר במדרשם, כי לכל אחד מהנשיאים עלה במחשבה להביא חנוכה למזבח ושתיה בזה טעם אחר בשיעור הזה טעם אחד וזולתו כל אחד מהנשיאים חשב טעם בפני עצמו, אמרו שחשב **נחשון** שיביא קצרת כסף שיהיה מנין אותיותיה תשע מאות ושלשים כנגד שנותיו של אדם, ומשקלה שלשים ומאה כנגד תולדות שהעמיד, וכל המדרש כמו שכתבו **רש"י (פסוק יט)**:

• (יח) ביום השני הקריב נתנאל בן צוער נשיא יששכר: (יט) הקרב את קרבנו ...

חידושי הרי"ם (על נשא) [הרב יצחק מאיר רוטנברג, 1799-1866, מייסד חסידות גור]

איתא ברש"י ז"ל הטעם דבנשיא השני ... ונתן טעם לכל קרבנותיו של הנשיא השני, וקשה למה לא פירש טעמו של הנשיא הראשון כי הלא לנשיא הראשון היה בודאי טעם משלו, וי"ל כי הנשיא השני הקריב קרבנותיו כמו הנשיא הראשון ופי' רש"י ז"ל כוונותיו של הנשיא השני לומר לך, שלא היה כוונתו לעשות כמו הראשון חיקוי מלא אלא [היה] לו טעם משלו, ויצא מספר קרבנות שוה לנשיא הראשון וכן יתר הנשיאים. ובמדרש נותן טעם לכל נשיא ונשיא שמספר הקרבנות שלהם היה שוים בכ"ז לא היה בדעת כל אחד לעשות כפי שהשני עשה. (שיח שרפי קודש ח"א).

R. Bonchek, What's Bothering Rashi, Ber., p2-3

[Rashi] strives to give the student a greater appreciation of the literal meaning and spiritual message of the Torah text ... with brevity, clarity and fine-tuned precision.

רש"י במדבר פרק ז

- (יט) וביסודו של ר' משה הדרשן מצאתי אמר רבי פנחס בן יאיר, נתנאל בן צוער השיאן עצה זו:
- (1) קערת כסף - מנין אותיותיו בגימטריה תתק"ל כנגד שנותיו של אדם הראשון:
  - (2) שלשים ומאה משקלה - על שם שכשהעמיד תולדות לקיום העולם בן מאה ושלושים שנה היה, שנאמר (בראשית ה, ג) ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד שנה בדמותו וגו':
  - (3) מזרק אחד כסף - בגימטריה תק"כ, על שם נח שהעמיד תולדות בן ת"ק שנה, ועל שם עשרים שנה שנגזרה (4) גזירת המבול קודם תולדותיו, כמו שפירשתי אצל (בראשית ו, ג) והיו ימיו מאה ועשרים שנה, לפיכך נאמר מזרק אחד כסף ולא נאמר מזרק כסף אחד, כמו שנאמר בקערה, לומר שאף אותיות של אחד מצטרפות למנין:
  - (5) שבעים שקל - כנגד שבעים אומות שיצאו מבניו:
  - (6) (כ) כף אחת - כנגד התורה שנתנה מידו של הקדוש ברוך הוא:
  - (7) עשרה זהב - כנגד עשרת הדברות:
  - (8) מלאה קטרת - גימטריה של קטרת תרי"ג מצות, ובלבד שתחליף קו"ף בדל"ת על ידי א"ית ב"ש ג"ר ד"ק:
  - (9) (כא) פר אחד - כנגד אברהם, שנאמר בו (בראשית יח, ז) ויקח בן בקר:
  - (10) איל אחד - כנגד יצחק (שם כב, יג) ויקח את האיל וגו':
  - (11) כבש אחד - כנגד יעקב (שם ל, מ) והכשבים הפריד יעקב:
  - (12) (כב) שעיר עזים - לכפר על מכירת יוסף, שנאמר בו (שם לו, לא) וישחטו שעיר עזים:
  - (13) (כג) ולזבח השלמים בקר שנים - כנגד משה ואהרן, שנתנו שלום בין ישראל לאביהם שבשמים:
  - (14) אילם עתדים כבשים - שלשה מינים כנגד כהנים ולוים וישראלים, וכנגד תורה נביאים וכתובים.
  - (15) שלש חמשות כנגד חמשה חומשין, וחמשת הדברות הכתובין על לוח אחד, וחמשה הכתובין על השני.
- עד כאן מיסודו של ר' משה הדרשן:

רש"י בראשית פרק ג (ח) יש מדרשי אגדה רבים וכבר סדרום רבותינו על מכונם בבראשית רבה (יט ו) ובשאר מדרשות ואני לא באתי אלא לפשוטו של מקרא ולאגדה המישבת דברי המקרא דבר דבור על אופניו.

מזרחי (רא"ם) במדבר פרק ז [1450-1526, טורקיה]	דברי דוד (הט"ז) במ' ז: כא [דוד הלוי 1586-1667, פולין]
(יט) קערת כסף מנין אותיותיו בגמטריה תתק"ל, כנגד שנותיו של אדם הראשון. הוצרך הרב פה להביא אלה המדרשות של אלה הגמטריאות כלן, שהן מיסודו של רבי משה הדרשן, מה שלא עשה כן בשאר דבריו, מפני שאלה המדרשות קרובות לפשוטו של מקרא הן, דאם לא כן מה ענין הכלים הללו, הקערה והמזרק והכף ומספר משקלם ומה ענין הבהמות הללו ומספרן, פר אחד ואיל אחד וכבש אחד לעולה ושעיר עיזים אחד לחטאת ובקר שנים ואילים חמשה ועתודים חמשה וכבשים חמשה לשלמים, עד שכל הנשיאים הסכימו בכולם בין במין הכלים ומספרן, בין במין הבהמות ומספרן, בין במשקל הכלים ומספרן, מבלתי שום שנוי כלל, שעל כרחנו לומר שלא היו הדברים הללו במקרה, אלא בכונה.	לא כתב זה גבי יהודה כדי לתרץ למה הוצרך להזכיר בכל אחד קרבנות אלו ולא אמר בקיצור סך כולם אלא שכל אחד בא לדרשה כמו שהביא הרמב"ן בשם המדרש בכל שבת טעם מיוחד לקרבנו, וע"כ הביא רש"י דרשה מיוחדת על השני ומאי דאפשר ליה למדרש דרש, ומכח זה שינה רש"י דרכו בכל מקום לפרש פשוטו של מקרא ולא דרשות של גמטריאות מה שעשה כאן מטעם שאמרנו.

מוסר הסכל מפירושו של רש"י

- (1) אדם, (2) שת, (3) נח, (4) שם/חם/יפת, (5) 70 אומות, (6) תורה, (7) עשרת דברות ~ תרי"ג מצות ~
- (1) אברהם, (2) יצחק, (3) יעקב, (4) יוסף, (5) משה ואהרן, (6) כהן, לוי, ישראל, (7) חומש ועשרת דברות

MN: From here it is not far fetched to propose that the Ten Commandments, and even the Torah itself, are as relevant to the 70 nations as they are to the Jews.

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף לב עמוד א

ואחר כך הביאו את האבנים ובנו את המזבחה, וסדוהו בסיד, וכתבו עליו את כל דברי התורה בשבעים לשון, שנאמר: +דברים כז+ [וְכָתְבָתָּהּ עַל הָאֲבָנִים אֵת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת] באר היטב:

מכילתא דרבי ישמעאל יתרו - מסכתא דבחדש פרשה א

ויחנו במדבר. נתנה תורה דימוס פרהסייא במקום הפקר, שאלו נתנה בארץ ישראל, היו אומרים לאומות העולם אין להם חלק בה, לפיכך נתנה במדבר דימוס פרהסייא במקום הפקר, וכל הרוצה לקבל יבא ויקבל.

שמות (יט: ה) ועתה אם שמוע תשמעו בקלי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגלה מכל העמים כי לי כל הארץ:

רש"י שמות פרשת יתרו פרק יט פסוק ה

ושמרתם את בריתי - שאכרות עמכם על שמירת התורה [ז"א 613 מצות]:

ספורנו שמות פרק יט פסוק ה

והייתם לי סגלה מכל העמים. אף על פי שכל המין האנושי יקר אצלי מכל יתר הנמצאים השפלים, כי הוא לבדו המכוון בהם, כאמרם ז"ל חביב אדם שנברא בצלם (אבות ג, יד) מכל מקום אתם תהיו לי סגולה מכלם:

שמות (יט: ו) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל:

ספורנו שמות פרק יט פסוק ו

ואתם תהיו לי ממלכת כהנים. ובזה תהיו סגולה מכלם כי תהיו ממלכת כהנים **להבין ולהורות לכל המין האנושי לקרוא כלם בשם ה', ולעבדו שכם אחד**, כמו שיהיה ענין ישראל לעתיד לבא, כאמרו ואתם כהני ה' תקראו (ישעיהו סא, ו) וכאמרו כי מציון תצא תורה (שם ב, ג):

רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ב הלכה ב

ומסורת ביד הכל שהמקום שבנה בו דוד ושלמה המזבח בגורן ארונה הוא המקום שבנה בו אברהם המזבח ועקד עליו יצחק, והוא המקום שבנה בו נח כשיצא מן התיבה, והוא המזבח שהקריב עליו קין והבל, ובו הקריב אדם הראשון קרבן כשנברא ומשם נברא, אמרו חכמים אדם ממקום כפרתו נברא.

ברא' ב: ג ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:

ילקוט שמעוני מלכים א רמז קפו

מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות ועשה אין כתיב כאן אלא לעשות עדין יש מלאכה אחרת, וכיון שבא שלמה ובנה את בית המקדש אמר הקב"ה עכשו שלמה מלאכת שמים וארץ לכך נקרא שלמה שהשלים הקב"ה מלאכת ששת ימי בראשית לתוך מעשה ידיו.

מדרש תנחומא (בובר) פרשת בראשית סימן יז

ויש אומרים אשר ברא אלהים לעשות, זו בית המקדש העתיד להיות.

Zweig, The Dedication Of The Tabernacle, Tradition: "In the book of Numbers, the emphasis is on the connection of all mankind to God through the Jewish people."

דברים פרק לג (יט) עמים הר יקראו שם יזבחו זבחי צדק כי שפע מים יינקו וישפני קמוני חול: ס

רש"י דברים פרק לג פסוק יט ... דבר אחר: "עמים הר יקראו" על ידי **פרקמטיא** של זבולן, תגרי [סוחרין] אומות העולם באים אל ארצו, והוא עומד על הספר [בגבול] והם אומרים **הואיל ונצטערנו עד כאן נלך עד ירושלים ונראה מה יראתה של אומה זו ומה מעשיה**, והם רואים כל ישראל עובדים לאלוה-אחד ואוכלים מאכל-אחד לפי שהגויים אלוהו של זה לא כאלוהו של זה, ומאכלו של זה לא כמאכלו של זה, והם אומרים אין אומה כשרה כזו ומתגיירין שם, שנאמר שם "יזבחו זבחי צדק."

ישעיהו פרק ב, א-ה

הדבר אשר חזה ישעיהו בן אמוץ על יהודה וירושלם: והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יקנוק בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל הגוים: והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יקנוק אל בית אלהי יעקב וירנו מדרךיו ונלכה בארחתיו כי מציון תצא תורה ודבר יקנוק מירושלם: ושפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה: פ

זכריה פרק ח (כג)

כה אמר יקנוק צבאות בימים ההמה אשר יחזיקו עשרה אנשים מכל לשנות הגוים והחזיקו בכנף איש יהודי לאמר נלכה עמכם כי שמענו אלהים עמכם: ס

